

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

N R. 1 2

93. ARGANG

20. JUNI

1 9 8 1

KARDINAL STEFAN WYSZYŃSKI

SYMBOL PÅ POLENS KIRKELIGE OG NASJONALE ENHET

Av Claes Tande

Det vil bli vanskelig å etterfølge kardinal Wyszyński, den polske katolske primas siden 1948. Symbolfigurer er vanskelige å erstatte, fremfor alt når de er blitt til et lands mest uantastelige autoritet.

— Jeg er ingen politiker, ingen diplomat, ingen reformator. Jeg er deres åndelige hyrde, en biskop for deres sjeler, en Jesu Kristi apostel. Det skrev han i sitt første hyrdebrev i 1949. En religiøs leder, javel, likevel vil han bli vel så meget husket for sin politiske betydning for den polske kirke og nasjon...

Kirkekamp

Han ble utnevnt til erkebiskop i Gniezno og Warszawa i 1948, omtrent samtidig som kommunistene hadde gjort rent bord blant de politiske partier og rettet sine øyne mot den katolske kirke. Kommunistenes kampanje mot kirken ble ikke mindre hard i Polen enn i de øvrige øst-europeiske land. Men Polens kirke kom bedre fra det enn sine naboland.

Noe av grunnen ligger sikkert i at Polen var mer enhetlig nasjonalt og politisk, og at kirken allerede hadde erfaringer med russerne fra tsartiden.

Kirken red også på en mektig sympatibølge p.g.a. sin rolle under krigen.

Men mye skyldtes uten tvil den nye erkebiskop Wyszyńskis teft og innsikt.

I 1949 ble kirken presset til forhandlinger med de nye makthaverne, som stilte så uhyrlige krav at et brudd og åpne kirkefølgelser var umiddelbart å vente. Men med sin sans for kloke kompromisser fikk Wyszyński reddet situasjonen, og inngikk i 1950 den første avtale i den katolske kirkes historie med et kommunistisk regime — i strid med Vatikanets daværende Øst-politikk, som avviste enhver overenskomst med kommunistene.

Avtalen forble bare en papirbestemmelse, og den Moskva-styrte kirkekampen ble trappet opp med stengning av katolske institusjoner og forbud mot kirkelige foreninger.

Et propagandafelttog på høyde med kampanjene i Ungarn, Tsjekkoslovakia og Jugoslavia ble satt igang mot

kirkens ledere og mot Vatikanet (bakvaskelsene ble også kolportert i Norge i boken «Den sorte Internasjonale» av dagbladjournalisten A. Christensen).

Fangenskap

I Polen hadde angrepene på Wyszyński, som i mellomtiden var blitt landets mest populære person, ingen gjennomslagskraft i befolkningen.

Da kardinalen og 35 andre biskoper og 1000 prester ble fengslet i 1953, var det derfor i første rekke det kommunistiske regime som ble skadelidende. Mens kardinalen var borte og kirken gjennomlevde sin største krise, forsøkte man å etablere en såkalt patriotisk katolsk marionettkirke; mer enn tusen prester var frivillig eller ufrivillig gått med i en bevegelse som var villig til utstrakt samarbeid med regjeringen.

Forsøket slo feil, og allerede under uroen i 1956 ble kardinal Wyszyński løslatt av den nye partisjef Gomulka. Gomulka, som hadde sterke personlige følelser mot kardinalen, forstod at bare han kunne virke beroligende på situasjonen. En ny avtale mellom kirke og stat ble inngått, og denne gang holdt regjeringen ord.

Kritikk og moderasjon

Kardinal Wyszyńskis innflytelse på den politiske utvikling i Polen kan kanskje oppsummeres med stikkordene kritikk og moderasjon. I krisesituasjoner, som i 1956, 1970, 1976 og 1980, mante han med stor gjennom-

slagskraft befolkningen til moderasjon, noe som uten tvil har reddet landet fra drastiske inngrep utenfra. Når han så at regimet ikke fulgte opp med de nødvendige reformer, kunne han være meget hard og entydig i sin kritikk.

Wyszyńskis hovedanliggender på det kirkelige område var å sikre kirken en rettferdig status, tilgang til massemediene og retten til å drive kirkelige foreninger. Han så på det moralske forfall — etter hans mening et resultat av inkonsekvens og åndelig vakuum fra regimets side — og på forfalskningen av Polens historie som viktige problemer, og hadde som gammel ekspert på den katolske sosiallære et særlig øye for arbeidernes og bøndernes stilling, noe som også tydelig går frem av hans gode forhold til Lech Walesa.

Taktiker

Wyszyński var ingen uforsonlig fanatiker, men en dyktig taktiker med stor omsorg for den nasjonale og kirkelige enhet. Bare to ganger fremkalte han med kirkelige handlinger nye kriser mellom kirke og stat: Første gang i 1965, da han i et budskap til tyskerne tok de første skritt på forsoningsvei; annen gang i 1966 i forbindelse med kirkens tusenårsjubileum. Dengang ville pave Paul VI gjeste landet, men fikk ikke lov. De øvrige kriser mellom kirke og stat var alle fremkalt av regimets tiltak.

På -70-tallet kom det til møter mellom Wyszyński og statsledelsen, noe som ville vært utenkelig tidligere.

Skepsis til Vatikanets østpolitikk

Wyszyński var lenge kritisk til Vatikanets øst-politikk, som etter hans mening var for ivrig, og tildels ble ført over hodet på de lokale kirker.

Nå eksisterer forståelig nok ikke lenger noen uenighet mellom de pol-

ske biskoper og Den Hellige Stol om østpolitikken. Den polske regjering er meget interessert i diplomatisk kontakt med Den Hellige Stol, men det er ikke på tale så lenge regimet ikke er mer imøtekommende overfor kirkenes lokale behov — foruten de ovennevnte ønsker, kan kirken gjerne tenke seg større imøtekommenhet ved byggetillatelse av nye kirker.

Regimets vrangvilje har i årevis gitt opphav til økumenisk delikate forhold i de tidligere tyske lutherske områder, der mangelen på katolske kirker har ført til sporadiske okkupasjoner av mer eller mindre ubenyttede lutherske kirker. Krisen ble først løst med en avtale mellom den katolske og den lutherske kirke tidlig i år.

Vanskelig å erstatte

— Jeg vil gjerne dø i mai, for det er en Maria-måned, sa Wyszyński for noen år siden. Hans bortgang vil naturligvis skape et vakuum, men neppe noen krise. Wyszyński skulle egentlig gått av i 1976 til sin 75-årsdag, men fikk forlenget sin embedsperiode. I 1977 lå han alvorlig syk, og tidligere i år var han i Roma og diskuterte med pave Johannes Paul II.

Så man har sikkert gjort seg tanker om en etterfølger. For tre år siden ville spørsmålet vært enkelt: Kardinal Karol Wojtyła fra Krakov. Nå er det ikke lenger så opplagt. Wojtyłas etterfølger i Krakov, kardinal Macharski, er forholdsvis fersk som biskop, og en kapasitet som Stroba i Poznań er det samme. Dyktige biskoper som Dabrowski i Warszawa og Glomp av Warmia er også mulige kandidater.

Det er neppe stor fare for at det kommunistiske regime vil prøve å utnytte vakuemet etter Wyszyński. Partiet er nå mer realistisk i sin kirkepolitikk, og har for tiden hendene fulle med den utfordring som har meldt seg fra partiets basis i år.

Wyszyńskis etterfølger vil ikke ha det lett i sin forgjengers skygge. Men om Polen kanskje ikke får en ny primas av Wyszyńskis dimensjon, gjør det vel ikke så mye, så lenge man har en polsk «over-primas» i Roma.

POLEN ER I NØD

STØTT CARITAS-INNSAMLINGEN TIL INNKJØP AV MEDISINER TIL POLSKE BARN. Hjelpen er høyst påkrevet.

Den norske CARITAS-leder Harald Taxt sammen med den polske hjelpekommisjon i Norge og en utdannet lege garanterer at hjelpen kommer dit den skal. Innsamlingen kontrolleres av NÆRINGSLIVETS INNSAMLINGSKONTROLL.

DERFOR HUSK: Postgiro 500 36 60 eller bankgiro: Kreditkassen nr. 900 3660.

Brev fra biskopene Gran og Schwenzer

Kjære troende,

Når dette leses eller høres opplest, vil meddelelsen om Biskop Schwenzers utnevning til assisterende biskop av Oslo være kjent for de fleste.

. . Vi skjønner godt at nyheten kan ha medført undring og reist spørsmål. I det følgende vil vi derfor etter mulighet fortelle om grunnene for og meningen med bestemmelsen. Da vi imidlertid gjør dette uten ennå å ha mottatt Pavens formelle utnevningedekret, er det mulig at det der vil redegjøres for sider ved saken som vi ikke har ratt i tankene.

For klarhets skyld, vil vi benytte oss av tredje person hver gang vi i dette brev omtaler én av oss.

Biskop Gran har i de senere år ment å registrere et voksende behov for nye pastorale initiativ i Oslo Katolske Bispedømme, et behov han selv ikke har følt seg istand til å etterkomme. Bispedømmet har vokst og oppgavene likeledes. Bispekonferansen og de mange internasjonale forpliktelser har gjennom atten år krevd sitt og gjør det fremdeles. Med 61 år har man ikke lenger det samme oppkomme av kraft og energi. De upåbegynte initiativ synes å stille stadig mere hørbare krav.

Som en konsekvens av sin overbevisning om behovet for en ny kraft i bispedømmet, anmodet Biskop Gran Paven om å få en assisterende biskop ved sin side. Han gjorde dette på eget initiativ og uten å rådføre seg med noen.

Pavens noe overraskende svar på denne anmodning ble utnevningen av Biskop Schwenzer.

For klarhets skyld, vil vi presisere at Biskop Schwenzer uansett sitt nye verv fortsetter å være biskop-prelat av Trondheim, altså av Midt-Norge Stift. Ingen endring har funnet sted i dette forhold hverken med Stiftets eller biskopens status. I tillegg hertil har han altså fått seg pålagt oppgaven som assisterende biskop av Oslo med etterfølgelsesrett. Denne utnevning innebærer at han ved Biskop Grans eventuelle forflytning, embedsnedleggelse eller død automatisk blir dennes etterfølger som biskop av Oslo. Hans ledelse av Midt-Norge Stift forblir imidlertid også da uendret, likesom Stiftet selv kommer til å bli bevart intakt. Vi har Roms formelle forsikring om at utnevningen ikke tilsikter noen endring i den bestående tredeling av landet. Vi ønsker selvsagt ikke med dette å sette en stopper for en fremtidig utvikling i den ene eller den annen retning, bare slå fast at Biskop Schwenzers utnevning går på person og ikke på den gjeldende kirkeordning.

I henhold til vanlig praksis, som også omfatter assisterende biskoper, skal innsettelse i embedet om mulig finne sted innen tre måneder fra dato for offentliggjørelsen. Vi tar sikte på en av de siste dager i august eller første uke i september. Vi vil meddele nærmere om dette i god tid.

Vatikanconsilets dekret «Om biskopenes hyrdeverv i Kirken» nr. 25 bestemmer at assisterende biskoper med etterfølgelsesrett i kraft av denne stilling vil fungere som generalvikarer. Derved er det effektive medansvar formelt sikret. Selv om Biskop Gran forblir biskop av Oslo — hvilket innebærer at han styrer bispedømmet i eget navn og på eget ansvar — vil Biskop Schwenzer ved tiltredelse bli overdratt alle de fullmakter en generalvikar etter loven kan inneha. Følgende beslutning er imidlertid fattet: Pater Johan Castricum forblir sideordnet generalvikar eftersom Biskop Schwenzers oppgaver i Trondheim Stift gjør dette naturlig, hvis ikke nødvendig.

Monsignore F. J. Fishedick på sin side slutter i sin stilling som sidestilt generalvikar 31. august i år, men fortsetter inntil videre som bispedømmets økonom.

Hvorledes vil så Biskop Schwenzer ivareta sine to verv? vil noen sikkert spørre. Om dette er å si at en viss grad av fleksibilitet, kanskje gjennom et helt år, vil vise hva som er nødvendig og mulig, også hva tidsfordelingen angår. Vi tilsikter imidlertid en foreløbig ordning som innebærer at Biskop Schwenzer virker halve måneden eller totalt et halvt år i hvert stift.

En viss deling av oppgavene avtegner seg som fordelaktig. Dette ikke minst forat Biskop Grans dype ønske om en pastoral fornyelse i Oslo Katolske Bispedømme kan bli innfridd. Vi vil senere komme tilbake til dette når Biskop Schwenzer har fått anledning til å sette seg nærmere inn de Syd-norske forhold og våre pastorale behov. — Vi ber om Guds velsignelse og deres alles forbønn.

Gitt i Oslo 1. juni 1981.

Sign. † John W. Gran
Biskop av Oslo

Sign. † Gerhard Schwenzer
Biskop-prelat av Trondheim

Radio Vaticana

I februar i år var de 50 år siden Vatikanradioen begynte sine sendinger. Det var ingen mindre enn radioens oppfinner, Guglielme Marconi, som i 1931 overlot senderen til pave Pius XI og jesuittordenen, som hadde fått i oppdrag å drive radioen.

I dag sender Vatikanradioen døgnet rundt på 34 språk til 130 land.

Representert er også alle nordiske språk bortsett fra islandsk.

Radioens fremste oppgave nå som for 50 år siden: Å forbinde den katolske kirkes sentrum med alle jordens nasjoner; å gi paven muligheten til å henvende seg direkte, til å spre sine ord og tanker; å informere om Vatikanets virksomhet; å gjenspeile den katolske kirkes virksomhet i hele verden; å forklare kirkens standpunkter i alle aktuelle spørsmål.

Spesielt viktig er sending til Øst-Europa og andre land der de troende ikke har samme tilgang på informasjon som hos oss. Bortimot halvparten av radioens medarbeidere arbeider i de østeuropeiske språkredaksjoner.

Truet av Goebbels

Vatikanradioens historie har vært omskiftende. Under den annen verdenskrig sendte den ut over en million etterlysninger om savnede og forsvunne på en sendetid av totalt 12.000 timer, dvs. åtte timer i gjennomsnitt hver dag.

Vatikanets radio følger med tiden. Det er ikke lenger en sortkledd pater som står for utsendelsen. Kvinner har også lytternes tillit.

Men også programmer av annen art forekom. Sendinger om overgrep i Polen og i Litauen i de aller første krigsår møtte på sterke reaksjoner både i Sovjet og Tyskland. Begge land reagerte med å forsterke terroren mot den hærtatte befolkning, og Vatikanradioen ble tvunget til selvsensur.

Under krigen fortsatte den imidlertid å oppmuntre til større humanitet, og støttet f. eks. massivt opp om de franske biskoper som i 1942 anklaget tyskernes jødepolitikk.

— Vatikansenderen må stoppes, sa Goebbels i 1941. Det lyktes dog aldri. Hitlers planer om å marsjere inn i Vatikanstaten høsten 1943 ble aldri realisert, av redsel for økt partisanvirksomhet i de okkuperte land med stor andel katolikker.

Økumenikk

Det var pave Paul VI som bestemte at radioen skulle gjøre økumenikken

til en hjertesak, og siden hans tid er den en viktig del av programvirksomheten. Pave Johannes Paul II har lagt særlig vekt på radioens oppgaver der trosforkynnelsen har problemer. Under hans tid er de kinesiske sendinger blitt opprustet og fra i år sendes det også på vietnamesisk.

Pavereisene

En ny oppgave er tilkommet med den nåværende paves store reisevirksomhet. Hver gang følges han av et team fra Vatikanradioen som etablerer studioer og formidler materiale ikke bare tilbake til Roma, men også til andre interesserte radiostasjoner.

Ved disse reisene er også Vatikan-

Gravid?

Vanskeligheter?

(02) 35 18 60

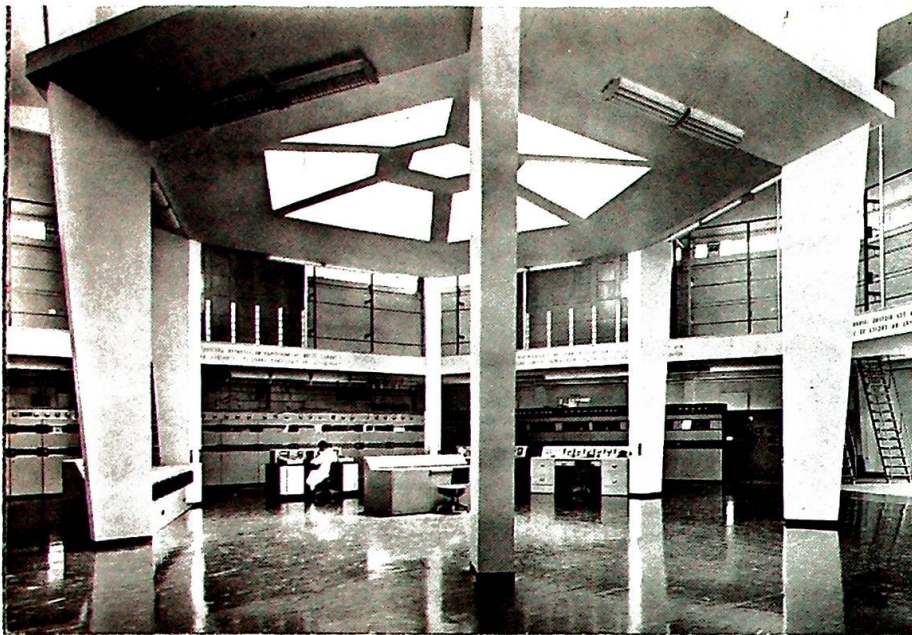
AAN-Rådgivningskontor for gravide
ALTERNATIV TIL ABORT I NORGE
Torshovgaten 6, 2. oppgang Oslo 4
Åpent mand.-fred. fra kl 9-16 og 18-21.

HOPSDAL & DAHL A/S

Aut. Installatør, TV-, Radio-
og Utstyrsforretning

TORNØEGARDEN - BERGEN

radioens linjer pavens forbindelse med sine medarbeidere i Vatikanet.

Beskjeden bemanning

Med tanke på den store programvirksomhet, på over 20 timer i døgnet, er Vatikanets bemanning beskjeden. 330 faste medarbeidere er tilknyttet sentralen i Roma; av dem 180 i programredaksjonene. De øvrige er teknikere og lignende. Stasjonen er billig i drift; den koster kanskje en femtedel av hva en stasjon med samme kapasitet normalt ville kostet.

Radioen har også rundt 300 medarbeidere rundt om i hele verden.

Den skandinaviske avdelingen

De første sendingene på et skandinaviske språk, svensk, begynte i 1953. Etterhvert er norsk, finsk og dansk kommet etter. Avdelingens sjef, jesuittpateren Lars Rooth, legger opp virksomheten fra Uppsala og ved jevnlig besøk i Roma. Syv svensker, nordmenn, finner og dansker er tilknyttet radioen i Roma, som dessuten har et mindre antall medarbeidere i de skandinaviske land.

De norske sendinger går mandagskveldene kl. 20.15, og kan tas inn i

Norge på en god kortbølgeomtaker på 9625 og 11715 kHz på 31- og 25-meterbåndene. Den norske redaksjon ledes av Turid Amici og Claes Tande.

Hvor mange lyttere de skandinaviske sendinger har, er vanskelig å anslå, men lytterbrevene kan tyde på at det er tusener. Den ivrigste lytterskare har antagelig de finske programmer. Vatikanradioen mottar opp til 50 brev fra Finland hver uke.

Det ser ut til at det hovedsakelig er ikke-katolikker som lytter på skandinaviske programmer. Det kommer vel av at sendingene i en årrekke bare kunne tas inn av radioamatører, grunnet trengselen i eteren.

Katolske radioamatører finnes det tydeligvis ikke for mange av i Norden. Nå har imidlertid Vatikanradioen fått satt opp en ny, kraftig antenne, som meget godt klarer å hevde seg i konkurransen i eteren.

Forstyrrelser fra østblokken

Den nye antennen gjør også at Vatikanradioen kommer klarere frem i Øst-Europa. For noen år siden opphørte også den russiske jamming av sendingene.

Fra 1980, og særlig etter Polen-krisen i august, er man igjen begynt å jamme Vatikanets sendinger. Noen programmer går helt under i støyen dersom mottakeren ikke har skikkelig utstyr, mens andre forstyrres bare selektivt. Så lenge man snakker religion, går det bra, men berøres kulturelle menneskerettsspørsmål, begynner spetakkelet.

Vatikanradioen utgir månedlig et programhefte som sendes gratis til alle interesserte. Det er bare å skrive til Vatikanet, så kommer det.

Pastor Eugène Laudy er gått bort

Den 11. juni avled én av Oslo Bispedømmes eldste geistlige, Eugène Laudy. Pastor Laudy var født 8. juni 1899 i Nederland og ble således 82 år gammel. Presteviet i sitt hjemland i mars 1929 kom han allerede i september samme år til Norge hvor han ble tilsatt som kapellan ved St. Olav Kirke i Oslo, mens Biskop Offerdahl var Apostolisk Vikar for Norge. I begynnelsen av 1933 ble han konstituert sogneprest for St. Hallvard menighet i Oslo og ble derved den siste ikke-franciskaner ved denne kirke.

Omtrent et år etter ble pastor Laudy utnevnt til sogneprest i St. Birgitta menighet i Fredrikstad, en stilling han beklede til august 1937. Han ble da utnevnt til sogneprest i Drammen. Dette verv innehadde han så de følgende 32 år, til han ved oppnådd aldergrense flyttet til Hønefoss, der han stillferdig tilbragte sine otiumsår, alltid rede til å tre støttende til når det skulle trenges.

Pastor Laudy vil lenge bli husket blant kolleger og søstre, men rimeligvis særlig i St. Laurentius Menighet som han skulle betjene og sette sitt preg på lenger enn det var blitt noen sogneprest til del. Han drev etterhvert sin beherskelse av det norske språk til et imponerende mesterskap som også inkluderte sikkert oppbygde dikt.

I taknemlighet over pastor Laudys oppofrende innsats for Kirken i Norge gjennom hele sitt liv som prest lyser jeg fred over hans minne.

Oslo, 13. juni 1981

† John W. Gran
Biskop

Allslags snekkerarbeid utføres
REIDAR MYRVOLD & SØN

Glads vei 23, Grefsen
Tlf. 21 18 32

Gjengangere? - eller...

Legmannsrådets vårmøte var selvfølgelig også denne gang preget av de evige gjengangere! — Og dog, det er kanskje en sannhet med meget store modifikasjoner, for det var som om man med større åpenhet diskuterte at det ikke lenger bare er medlemmer av diverse menighetsråd som er mer eller mindre selvskrevne til å representere de katolske menigheter i Norge når legmannsrådet innbyr til drøftelse av eviktige emner av interesse for katolikker.

Man ber ganske visst menighetsrådene velge representanter, men *ingen* har sagt at disse *skal* være medlemmer av menighetsrådet. — Tvertimot! Her er det meningen at alle katolikker som har interesse av det, skal kunne fylkes om et aktivt legmannsinitiativ til gagn for den katolske kirke og ikke minst til gagn for de menigheter hvor deltagerne kommer fra. Det syntes som om at alle som var med på legmannsrådets vårmøte på Mariaholm var fullt overbevist om dette, og man tør håpe at deltagerne har forstått i videre forstand å formidle de inntrykk de fikk av denne konferanse til sine menigheter.

Det var nemlig nokså viktige emner man ble konfrontert med denne gang. Det var emner som angikk ethvert medlem av den romersk-katolske menighet i Norge. Alle katolikker er soldater. Alle er vi på marsj. Dessverre ser det ut til, og det er for såvidt ikke bare et katolsk fenomen, at det er noen av våre soldater som hører til i Tordenskjolds orlogskuter. Det er noen som liker det, og det skal man vel neppe se på som et minus. Det er bare dette ved det, at selv Tordenskjold var interessert i å ha så mange soldater som overhodet mulig. Jo lettere var det å narre fienden!

Hvis vi ser problemet «Torden-

skjolds Soldater» i Evangeliets lys, så var det vel nettopp det som selv Vårherre opererte med. På den annen side, så understreket han tydelig, at *alle* hadde noe å gjøre i hans hær. Enhver som hadde noe å bidra med hadde en plass i disippelskaren. Mann som kvinne, jøde som greker, o.s.v. —

Det var enhver som hadde forstått at dåpens sakrament var forpliktende, han kalte på. Kirken har faktisk gjennom tiden pekt på dette moment også, men det var en begrensning i sakens natur og de omgivende kulturelle betingelser. Den kristne kirke har sterkt pekt på at dåpen i virkeligheten betyr en innføring i et fellesskap av mennesker som er på vei mot samme mål. I det ligger det en forpliktelse til å ta sin dåp alvorlig og forsøke å virkeliggjøre dette målet.

Temaet for vårmøtet på Mariaholm var Kristent Fellesskap og Miljø.

Tonen ble straks slått an ved det første plenumsmøte: Det kristne fellesskap består ikke alene av Tordenskjolds Soldater! — Og ut fra dette gikk så diskusjonen.

Er det mulig at Tordenskjolds Soldater helst ikke ser at det fra tid til annen skjer vaktavløsning? — Spørsmålet ble reist, og selvfølgelig må man si at det til enhver tid vil være en stor ære å få lov til å arbeide med i den kristne menighet. Og en ære gir man sjelden slipp på. —

Et annet spørsmål som ble reist i plenum var om det finnes menigheter hvor man er så eksklusive, at det finnes medlemmer som både er kvalifiserte og også er villige til å påta seg oppgaver i menighetslivet, men som aldri blir kalt på? Tendensen synes i de fleste tilfeller å være, at det er stor mangel på medarbeidere til de ulike oppgaver i menighetene, så man tør håpe at det aldri forekommer at noen ikke blir spurt.

De katolske menigheter i Norge er meget forskjellige, både med hensyn til størrelser, oppgaver og evner til å formidle et virksomt menighetsliv. I den situasjon som den katolske kirke i vårt land er i idag, er det viktig at man på en eller annen måte finner ut hvordan man kan få flest mulig med i et aktivt kirkeliv. Det ser ut til å være en vanskelig sak, og ikke minst en vanskelig sak å gripe an på den riktige måte.

Det er ingen tvil om at det rundt om i våre menigheter finnes ressurser som er ubrukte og som kunne fruktbar gjøres i menighetsarbeidet. Spørsmålet er om det ikke skulle være mulig for menighetsråd og andre i større stil å få klarlagt både behov og lokale ressurser.

Man befinner seg i en ganske merkelig situasjon hvor man på mange måter ikke helt er klar over hvor man står. Katolikker av i dag synes ikke helt å være klar over hvilket ansvar de har overfor sin kirke. Man er vant til at prest og biskop ordner paragrafene inntil minste detalj. Det er naturligvis en situasjon som er historisk betinget.

Den katolske kirkes tradisjonelle lære om kirken peker jo nettopp på hierarkiets ansvar overfor legfolket, men ikke det omvendte. Man befinner seg på mange måter ennå på den vertikale linje med overmann og undermann, selv om nyere katolsk teologi har pekt på andre muligheter.

Pater Arno Gerritsma forklarte dette tydelig og demonstrerte hvordan man ut fra nyere katolsk teologi godt nok taler om hierarkiet og dets særlige kall, men samtidig understreker legfolkets apostolat og legfolkets særlige oppgaver overfor Guds Folk på vei. Guds Folk på vei, eller Kristi Legeme som det het i den paulinske formulering er *ikke* en vertikal linje

med biskopene på toppen, men det er en horisontal forening av de to gruppene. De har hvert sitt kall og sine oppgaver, men de må løse dem i fellesskap for å kunne nå et mål. Det vil så igjen si at ingen bør stå utenfor dette kall, at alle har kall til å delta i menighetens ansvar og oppgaver, alle ut fra sine evner og forutsetninger. Det er den katolske kirkes lære i moderne tid, og ut fra det er det at kirken kaller legfolket til et aktivt fellesskap i menigheten.

Hvis det derfor skulle være noen katolikker som mener at de aldri er blitt kalt til å arbeide i kirken, så har de tatt feil. Kan hende de ikke er blitt spurt, men det er noe annet. Mangt og meget avhenger av initiativ, også i Herrens vingård. På samme måte kan man si at når Tordenskjolds Soldater stadig er de samme, fordi noen av dem ikke ønsker at andre skal ta over av en eller annen grunn, så er det også en gal oppfattelse av postulatet. Selv Tordenskjolds Soldater bør være interessert i at de blir flere og oppgavene blir spredt, for jo flere som løfter byrdene, jo lettere blir de, og det finnes oppgaver nok å ta av i enhver menighet — også her til lands.

Diskusjonene gikk ganske høyt på Mariaholm. Slik det bør være hvor mennesker møtes og hvor ilden brenner. Man forsøkte å gå løs på problemene også i utvalgsmøter, men på mange måter ser det ut til at man vet for lite om de faktiske forhold til å finne frem forslag til å kunne løse de løpende problemer.

Noe kunne tyde på at flere av oss kjenner oss avmektige og mangler evnen til å skille oss ut slik at man kan vise veien fremad. En pekte på at det kanskje var mangel på kjærlighet til den katolske kirke som i høy grad slukket lyset. Tanken streifer en uvilkarlig. Men man må så spørre, som også flere gjorde: Jamen, hvorfor i all verden tror dere da at vi samles her? Hvorfor i all verden tror dere at Tordenskjolds Soldater er Tordenskjolds Soldater? —

Når man er kommet så langt i overveielserne, begynner man å innse hvor viktige legmannsrådets møter på Mariaholm i virkeligheten er og hva de engang i fremtiden kanskje kan brukes til. Man begynner å ane at legmannsrådet ikke bare er et eksklusivt utvalg som finner på dette eller hint, hvorpå det ikke skjer noe. Man begynner å ane at legmannsrådets arbeide kan ha betydning, ikke alene som biskopelig råd-

givningsorgan, men like meget som et koordinasjonsorgan for legfolket!

Det må derfor bli klart for langt flere enn tilfellet nå er at det som foregår på Mariaholm i legmannsrådets regi i langt høyere grad angår den enkelte katolik, og ikke minst den enkelte menighets forhold. Møtene på Mariaholm bør derfor i fremtiden interessere i langt høyere grad enn hva tilfellet er for tiden.

Taler man om Fellesskap og Miljø i katolsk sammenheng, er det to saker man ikke unngår å drøfte nøyer. Det ene er ungdommen, det annet er den katolske skole; de har begge noe med hverandre å gjøre, men de kan også sees hver for seg, hvilket var tilfellet ved møtet på Mariaholm.

Den norske katolske ungdom i dag er meget opptatt av sine oppgaver både som ungdom i sin alminnelighet og som katolsk ungdom. Den katolske ungdom har initiativ på mange fronter, hva deres virksomhet mange steder er tydelige beviser på. Omstendighetene gjør at man i høyere grad bør tenke på å integrere seg i lag og i høyere grad bør betenke om man ikke i langt større utstrekning har felles interesser utover det lokale menighetsplan. Unge Norske Katolikkers Forbund har derfor innledet en kampanje NYTT GIV 81, hvor man forsøker å klargjøre ungdommens behov og initiativer. Dette ver også et inspirerende moment som deltagerne i Mariaholm-møtet ble konfrontert med.

Her kommer så også noe veldig positivt inn, som mange muligens overser. Det er nødvendig at de tanker og ideer man kan finne frem til på disse samlingsmøter kommer ut til de lokale menigheter. Et slikt frisk pust som NYTT GIV 81, som ble presentert for deltagerne av Ida Talos fra UNKF *glemmer man ikke*. Det var noe å berette om i menigheten. Kanskje man tør håpe at det ene initiativ følger det annet!

Man kommer ikke utenom at de norske skoleverket innebærer at enhver som frekventerer det har en god sjanse for å kunne klare seg på mange områder i livet i fremtiden. Vi har i dagens Norge ikke noen form for analfabetisme, og det er enhver norsk borgers rett å få del i de goder som den elementære undervisning gir.

Hvor kommer den katolske skole så inn, hvis den overhodet kommer inn noen steder? — Spørsmålet er vanskelig å besvare, ikke minst fordi den

katolske skole i Norge ikke helt har hatt de samme muligheter for å følge den tradisjonelle katolske skolemødel som så mange andre steder. Det må medgis at forholdene er og har vært meget små, og det har vært meget begrenset hva man har kunnet tilby den katolske ungdom på skolefronten.

Det henger jo ikke minst sammen med de betingelser under hvilke en katolsk skole har skullet kunne fungere her hos oss. Den katolske skole var en konfesjonell skole før i tiden. Det var meningen at *katolsk* religion og kultur skulle formidles som *misjon!*

Det var tale om avgrensning til alle sider. Økumenikk kjentes ikke i tid-

A/S NORSKE SHELL

FYRINGSOLJE

**Leverandør til de fleste
katolske institusjoner
i Norge**

Ved bestilling av olje:

02-19-12 00 - Service 02-19 12 20

ligere tid, så det gjaldt om å overbevise elevene om sammenholdet om de katolske «sannheter», som det het.

Dertil kom naturligvis at man utenfor den katolske kirkes områder selvfølgelig også var interessert i en viss avgrensning.

De katolske skoler før i tiden var av meget forskjellig karakter her i landet, noe som meget tydelig kom frem i flere av innleggene. Flere stilte spørsmål ved betydningen av en moderne konfesjonell skole, mens andre mente at nettopp den katolske pedagogikk og den tradisjon som har sprunget ut derfra hadde stor betydning i det moderne samfunn, hva man tydelig kunne se på det antallet av ikke-katolske elever som våre nåværende skoler har.

Spørsmålet om formidling av katolsk kultur er omstridt, både når det tales om den tradisjonelle katolske skole og når det gjelder voksenundervisningen i våre menigheter.

Stort sett kan man imidlertid være enige om at man trenger undervisning på forskjellige områder innenfor katolsk åndsliv, og det må skje såvidt det er mulig ute i de lokale menigheter.

Johannes Bruce fra Katolsk Studieråd orienterte da også grundig om retningslinjer og muligheter som foreligger i lov-verket og de muligheter som Katolsk Studieråd har for å sette virksomhet i gang når det gjelder orientering om mangfoldige katolske områder. Meget tyder på at det mangler både initiativ og innsikt mange steder i de katolske menigheter i Norge, når det gjelder opplysningsarbeidet. Det kan sikkert gjøres adskillig mer enn hva tilfellet er, hvilket en oversikt som Bruce kom med tydelig viser.

Legmannsrådets møter på Mariaholm. Man startet for en del år siden

med møter to ganger om året opprinnelig for medlemmer av menighetsrådene for i hvert fall å ha noen kontakt med de lokale menigheter.

Menighetsråd er ikke alltid de beste kanaler for formidling av nyheter og initiativ. Man er derfor klar over at en større åpenhet må være på sin plass når det gjelder disse sammenkomstene. Man er også klar over at det som skal foregå på Mariaholm i legmannsrådets regi, må ha bud til en større skare. Det var derfor et absolutt positivt innslag at man hadde bedt biskop Gran om å orientere om forholdene i bispedømmet i det forløpne år. Der var positive såvel som negative sider.

Prestemangelen er merkbar, mens man på den annen side kan peke på at det er noen på vei som innenfor en overskuelig fremtid kan ta over hvor andre slutter. Der er søstre rundt om i våre kommuniteter som avlegger de evige løfter og vier deres liv helt til Gud, og det er nye som melder seg til tjeneste i Herrens vingård. Et vanskelig moment er vedlikehold og nybygging, og begge er aktuelle saker på en biskops bord.

Det er nå endelig besluttet at man skal bygge i Akersveien i Oslo finansiert av tyske fonds. Man regner med innenfor overskuelig tid at det skjer nokså store endringer og omplasseringer av diverse kanselier og administrasjonslokaler, som på mange måter kan sies å være temmelig trange.

— — —
Biskop, legmannsråd, representanter for de katolske menigheter. Det blir til en enhet som er representativ for norsk katolisisme. Man får mer og mer en fornemmelse av at legmannsrådets møter på Mariaholm vedkommer katolikker i dagens Norge.

Svend Aage Rasmussen

TORDENSKJOLDS SOLDATER

Dagen etter Legmannsrådets møte på Mariaholm begynte jeg min daglige betraktning og slår opp Lk. 6, 12-16 og leser der:

«En gang på denne tiden gikk han opp i fjellet for å be, og hele natten var han der i bønn til Gud. Da det ble dag, kalte han til seg sine disipler, og av dem valgte han ut tolv, som han kalte apostler. Det var Simon, som han også gav navnet Peter, og hans bror Andreas, Jakob og Johannes, Filip og Bartolomeus, Matteus og Tomas, Jakob, sønn av Alfeus, og Simon som kaltes zeloten, Judas, Jakobs sønn, og Judas Iskariot, han som ble forræder.»

Mens jeg betrakter denne teksten, kommer om og om igjen et ord fra gårsdagens møte i mine tanker: «Tordenskjolds Soldater».

Jeg prøver å fortrenge tanken og konsentrere meg om teksten. Det lykkes ikke. Det kommer tilbake.

Kanskje har Tordenskjolds soldater noe å gjøre med kall? Jeg lar tanken komme inn og erstatter ordet «disipler» med «Tordenskjolds soldater».

Jeg ber lesere å gjøre det samme, dog kun for disipler og ikke apostler.

Hvor kommer et kall fra?

Hvert kall har sin egen historie. Hvert kall forberedes av Gud. Gud handler med oss før vi er oss det bevisst. Ved hvert kall er det Jesus som tar initiativet. Kallets mysterium ligger i Jesu bønn. Jesus ba hele natten før han kalte sine disipler. Lk.6.12.

Slik står Jesu bønn ved begynnelsen av hvert kall. I bønnen blir det klart om Guds plan med mennesket. Menneskets kall til å være en av Jesu disipler finner sitt utspring i Jesu bønn til Faderen og Faderens åpenbaring til Jesus. Kall er således en

FORBEHOLDNINGSSKAPET
VESTA **HYGEA**
LIVSFORSIKRINGSSKAPET

MED TANKE PÅ FREMTIDEN

Guds sak. «Ingen kan komme til Kristus uten at det er gitt ham av Faderen». Joh. 6.65.

Derfor er det alltid Guds verk når en blir kalt til disippel.

Hvert menneske, som blir kalt til å være en disippel, må være seg bevisst at Kristus selv har bedt for ham/henne, og at hvert kall er fundert på Guds vilje.

At det er Jesus som tar initiativet til hvert kall, kommer tydelig frem i Evangeliet. Jesus kjenner sine disipler før de kjenner ham. De blir forbauset og spør seg selv: «Hvordan kan det ha seg at han kjenner meg?» «Hvor kjenner du meg fra», spurte Natanael. Jesus svarte: «Jeg så deg før Filip ropte på deg, da du satt under fikentreet». Joh. 1.48.

Og Paulus sier: «Men Gud, som utvalgte meg fra mors liv og kalte meg ved sin nåde, bestemte at han ville åpenbare sin Sønn for meg, for at jeg skulle forkynne evangeliet om ham for folkeslagene». Gal. 1.15-16.

Fra fødselen av: utvalgt av Gud!

Og Jesus finner sine utvalgte, hvor de enn bor og arbeider. Han finner hver i sin egen livssituasjon. Ikke bare de tolv, men også de sytti. (Enhver som vi i vår tid kanskje kaller: Tordenskjolds soldater.)

Midt i arbeidet, i vår egen omgivelse, viser Herren seg for oss og kaller. Han vet hvor han kan finne oss, midt oppe i vår travle hverdag, midt oppe i våre daglige aktiviteter. Plutselig er han der og kaller. Vi har ikke regnet med det, og det passer oss ikke så godt akkurat nu.

Men i evangeliet står: «En gang han gikk langs Galileasjøen, fikk han se Simon og hans bror Andreas, som kastet not i sjøen: de var fiskere. Jesus sa til dem: «Følg meg, så vil jeg gjøre dere til menneskefiskere!» «Straks lot de garnene ligge og fulgte ham». Mk. 1.16-17. Og videre: «Da han kom forbi tollboden, fikk han se Levi, sønn av Alfeus, sitte der, og han sa: «Følg meg». Og han reiste seg og fulgte ham». Mk. 2.14.

Hva gjør vi når Gud, gjennom mennesker, appellerer til oss?

Jesus forbereder et kall ved egen bønn og ved å lete etter mennesker. Det han gjør selv, forlanger han også av andre. Kall blir forberedt ved Gud, gjennom Jesus, men Jesus trekker andre mennesker inn i sitt arbeid. Han oppfordrer også oss til å be om hold. Regn og vind er nokså uberegnytti disipler: «Høsten er stor, men arbeiderne få. Be derfor høstens herre sende ut arbeidere for å høste inn grøden hans». Lk. 10.2.

I Jesu personlige aktivitet til å kalle arbeidere har også vi mennesker en aktiv andel.

Kirken, dvs. de troende, må be om kall. Vår bønn om kall blir tatt opp, blir en enhet med Herrens bønn om kall. Kristus og hans Kirke ber til Faderen om kall, om arbeidere i hans vingård. Således er hver kallshistorie også en historie om mennesker som trygler Gud om sendingsmenn. «Tordenskjolds soldater». Når de troende ber om arbeidere i Kristi vingård, er de Kristi medhjelpere i hans omsorg og bønn om ledere, apostler og disipler til hans folk her på jorden.

Men kall blir ikke bare forberedt ved bønn. Mennesker, kalt av Gud ved Jesus, er så oppfylt av ham, at hans kraft kommer til uttrykk i deres liv. Ingenting er vel mer motsigende enn at et menneske vil bringe 100 mennesker, eller 500, men om de er oppfylt av ham.

Den som selv er kalt, ønsker ikke noe annet enn å bringe andre til Herren. Andreas bringer Simon Peter til Jesus. Joh. 1.40-42 og Filip bringer Natanael til Herren. Joh. 1.43-48.

Den som er kalt av Herren, kan ikke annet enn vitne om Herren. Og gleden ved å være seg bevisst om sitt eget kall, smitter over på andre.

Det må vel være en stor glede for hver disippel å bringe andre til Kristus forat også de blir kalt ved ham.

Var det ikke «Tordenskjolds soldater»s bekymringer i går om å få alle aktivt med i menighetsarbeidet? De drøftet legmannens rolle i Kirken og menighet, manges fravær og passivitet når det gjelder menighetsarrangementer, dvs. arbeide i Herrens vingård.

En disippels største oppgave er vel at han selv lever slik at han stimulerer andre til å tjene Herren. Er det en av grunnene til at det ikke blir kalt flere i våre dager?

Svarer jeg («Tordenskjolds soldat») til de forventninger Herren hadde da han kalte meg til sitt arbeide?

Hva slags mennesker velger Herren ut til å være hans disippel? Ett er sikkert: han bruker en annen målestokk enn vi. Selv om noen synes veldig godt egnet i menneskenes øyne og begavet med flere talenter, så er det nok ikke de normer som er viktigst hos Gud. For Herren er ikke menneskelig begavelse, fortjenester eller å stå høyt anskrevet i samfunnet det avgjørende argument. «Jesus gikk opp i fjellet. Han kalte til seg den han ville, og de kom til ham». Mk. 3.13.

Man kan selv stille sin egen kandidatatur, til syvende og sist er det Herren alene som tar avgjørelsen. Han velger som han selv vil.

Så kan vi spørre: Hvilke mennesker ville Jesus ha som sine medarbeidere? Sønnen til tømmermannen fra Nasaret stirrer seg ikke blind på menneskelig ære og anseelse. Fortrinnsvis kaller han de enkle, små og fattige. Hans røst går ut til enfoldige håndverkere. Mennesker som andre ikke synes om. Fiskere, som har det for travelt med sitt arbeide og ikke er opptatt av karriere. Ja, han kaller til og med noen som er hatet av folket: Levi, tolleren. En tollar var jo en stor synder i folkets øyne. De skaffet seg rikdom på bekostning av andre. Og nettopp blant den slags velger Jesus en apostel! Ja verre! Senere blir apostelkollegiet utvidet med en mann som i sitt ville hat har forfulgt Kristi Kirke: Paulus.

En utvalgt gruppe, bestående av enfoldige mennesker, syndere og en kirkeforfølger! Ja, sannelig, Kristus bruker annen målestokk enn vi! Et lite folk, kalt til store oppgaver!

Gud kaller svake, syndige mennesker, preget av avmakt, forat de skal vite: det er ikke ved egen fortjeneste eller kvalitet at Gud vil bruke meg.

(Forts. side 12)

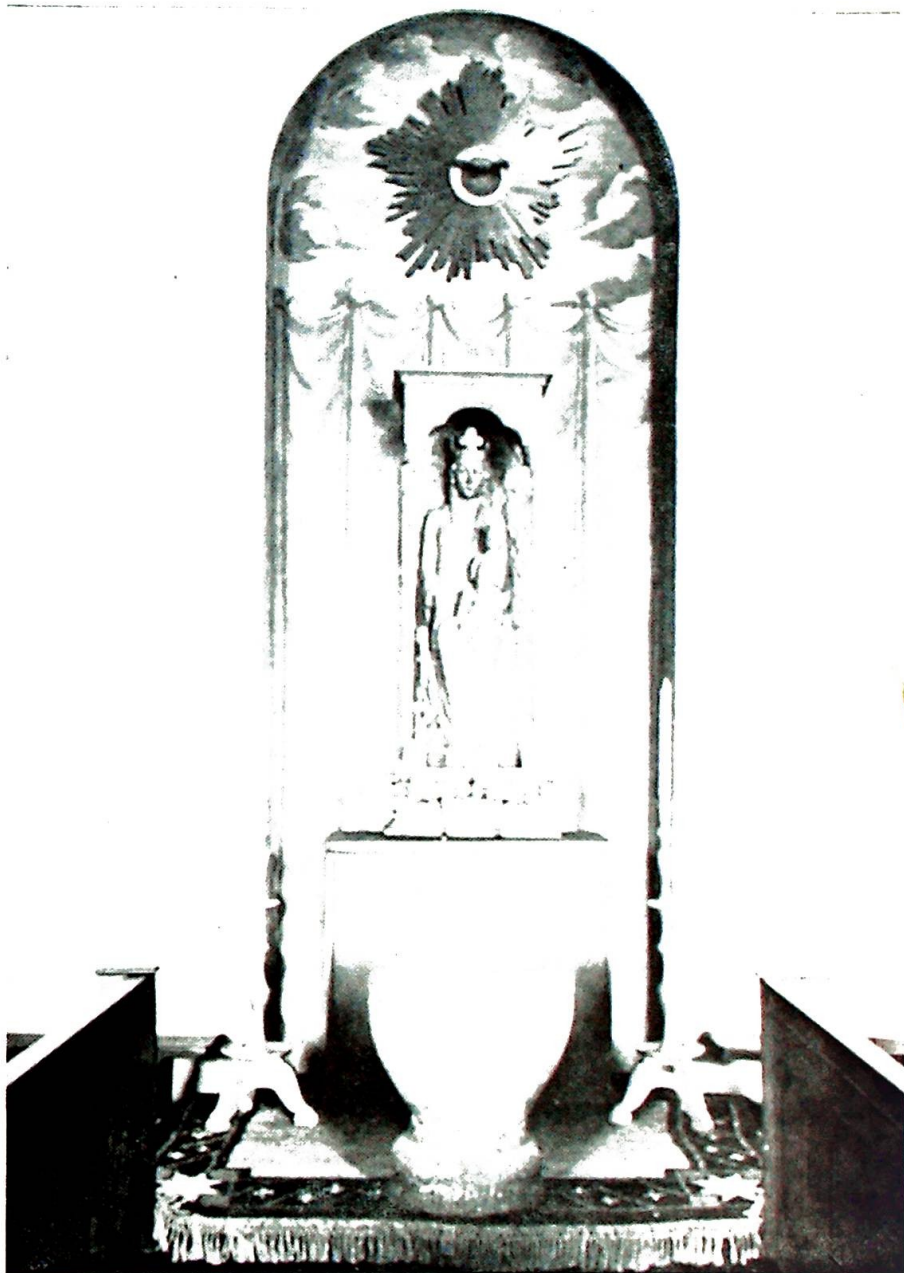
DE MØTTES I GLAVA

Den katolske menighet i Karlstad i Sverige er litt av en interessant forsamling. Som så mange katolske diaspora-menigheter er den ikke stor, når man skal ta antallet av døpte medlemmer i betraktning. Der er kanskje 200 katolikker alt i alt fordelt på adskillige nasjonaliteter, som bor spredt over hele Värmland, og det å samle en slik menighet er litt av en oppgave.

Nå finnes det i Karlstad en initiativrik sogneprest, spanier av fødsel og dominikaner av observans. Han hører ikke til de mest alderstegne og heller ikke har han sittet lenge som sogneprest, men som de fleste syd-lendinger så ser det ut til at det er initiativ i ham. Hans nærmeste medhjelpere er heller ikke tapt bak en vogn. Dominikanersøstre med sr. Veronica i spissen danner bakgrunnen for p. Antonio's virksomhet.

Langt ute på landet har sagnet gått siden middelalderene, at det har vært et cistercienserkloster med tilhørende kirke. En oppfinnsom sjel har også fastslått at den ble reist i 1131. Nå har historikeren tittet munkene i kortene og fastslått at hverken kloster eller kirke har eksistert i dette Herrens år, og at det nok er løgn og dikt at det i det hele tatt har vært munk der.

Kirke har det nok vært, men man skal nok et godt stykke opp i tolvhundretallet for å kunne fornemme røkelsesduften derfra. Tar man det i betraktning, begynner saken å bli meget interessant, for ute på veien fornemmer man fottrinn av århundreders pilegrimmer på vei mot Nidaros. Så blir klosterhistorien kanskje også mer sannsynlig, bare skal man vel ta i betraktning at i tilknytning til en kirke på pilegrimsveien har det nok heller vært bygget et herberge til de trette pilegrimmer.

Vår Frue av Glava. Mariastatue fra middelalderen i den lutherske sognekirke i Glava i Värmland.

Tidene skifter, og det er vel ikke ille når det berettes at i hvert fall kirken overlevde Gustav Vasas mord på moderkirken, men lenger en til engang på syttenhundretallet gikk det neppe, før bøndene på stedet fant ut

at menigheten trengte en ny kirke, hvor man så overlot den gamle til sitt berømte «öde», som svenskene sier. I dag er det ikke sten tilbake på sten, men for ærens og tradisjons skyld har man markert stedet.

I den vesle «landsens by» som heter Glava, bor det en katolikk. Han er ganske alene om den sak, tsjekker av fødsel som han er. — Han kom på den aldeles fortreffelige ide om skandinavisk forbrødring på katolsk basis! — De gamle pilegrimmer vandret langs veien forbi kirken, så Glava i valfartstiden ble ikke mindre enn et internasjonalt knutepunkt! — Hvorfor ikke forsøke å gjenopplive litt av den stemning i våre dager? Som sagt så gjort. Den gode herr Repa gikk til fader Antonio og som den gode dominikaner han er, ropte han bravo!

— «Vi inviterer våra grannförsamlingar i Norge!» —

Slik skjedde det, biler fra Arvika, Karlstad, Halden, Fredrikstad og Moss før som fluer på de smale veier omkring i omegnen. Katolske prester med omvendt snipp, svarte og hvite nonner av ulike avskygninger gjorde veiene usikre i det ellers fredelige og tradisjonelt svensk-lutherske Glava.

Det var selvfølgelig ikke de store skarer som i all beskjedenhet pr. bil dro til kirketomten. Stedet i seg selv er en perle, hvor hverken Den Hellige Jomfru eller Vårherre selv har sluttet med å bivåne sin nærhet. Den Hellige Messe ble sunget med stor energi og til husvalse for mange. Konselebrasjon og med ivrig preken av sognepresten fra Fredrikstad. Jo da. Man opplever fellesskap på et slikt sted og man kjenner seg i pakt med historien.

Kanskje ikke mange tenkte over det, men faktisk kom man vel svært nær det opprinnelige i Messen, da fa-

der Antonio med høy røst forkynte etter messen at det var spising i det grønne. Hvis det var noen som følte seg ensomme i denne forsamling, så tør det vel medgis at det var deres egen skyld. Nettopp samholdet og fellesskapet i messen og den påfølgende «agape» ga rik anledning til å dyrke hverandres bekjentskap. Svenskene er dyktige på det viset, det er vel noe vi i høyere grad bør ta til etterretning i vårt menighetsliv.

At katolikker har noe å dele med hverandre blir mer og mer klart etterhvert som man forstår å ta initiativ til å dele erfaringer og opplevelser. Fellesskapet omkring møtet på kirketomten i Glava viser i høy grad dette. Det er en begivenhet som man må håpe det går tradisjon i.

Vi har noe å si hverandre, på hvilken side av grensen vi enn måtte befinne oss.

S. R.

Tordenskjolds soldater . . .

(Forts. fra side 10)

Der hvor synden er stor, er nåden enda større. Når Gud kaller, er det en grunn til å bli ydmyk, en grunn til å omvende seg for å få en bedre innsikt i egen uverdighet.

Men selv om Kristus kaller hvem han vil, han stiller visse betingelser forat noen kan bli kalt.

Han må positivt gå inn på Guds innbydelse. Han må være innstilt på

THRONSEN & CO. A/S

Boktrykk - Offset - Repro

Bernh. Getzgt. 3 b, Oslo 1

Telefon 20 40 02 - 20 7002

å gå samme veien som Kristus, og den er ikke alltid like lett. Men en tjener er ikke bedre enn sin herre.

Det pålegges et stort ansvar på enhver som blir kalt til Herrens tjeneste. De må leve slik at hver som møter dem, kan møte Kristus i dem.

Er det ut fra denne betraktning vi får svar på de spørsmålene vi arbeidet med i vår gruppe i går?

«Hvorfor sier så mange menighetsmedlemmer at det er så vanskelig å ta aktiv del i menighetslivet?

Hvorfor sier så mange at de ikke passer til menighetsarbeidet?

Hva er årsaken til at så få tar del i menighetsaktiviteter?

Hvordan kan vi stimulere menigheten til aktiv deltagelse?»

Jeg kan dessverre ikke gi svar på disse spørsmål. Kanskje de som ikke var tilstede eller de som det gjelder kan gi svar.

Jeg sitter igjen med to spørsmål til: Er ikke disse kalt av Herren?

Eller er det fordi vi «Tordenskjolds soldater» ikke nok tar del i Jesu bønn om flere arbeidere i hans vingård?

En sak er imidlertid helt klar. — Alle er blitt kalt. — Det gjelder bare et ja. — Eller et nei!

Sr. Avita Storre

Den nordiske valfart til Lourdes

20 — 27 AUGUST 1981

8 dages flyreise med full pension

Pris: Kastrup - Lourdes, tur-retur, på hotel dkr. 3.375,—

Særpris for syge og handicappede

på «Accueil Ste. Bernadette» dkr. 2.325,—

Læger, sygeplejersker, samarititter medfølger.

Valfartspræst: Pater Per WAAGØ, O.M.I.

Program og oplysninger:

VALFARTSKOMITEEN, Barsehøj 25, DK. 2900 HELLERUP.

Lytt til Vatikanradioens utsendelser på skandinaviske sprog!

Vatikanradioens sendinger på Norsk/dansk høres hver mandag kl. 20.15 norsk tid. Ennvidere sendes på vietnamesisk to ganger daglig. Kl. 13.30 på 16 m og 13 m båndet og kl. 00.00 på 31 og 19 m.

Helbredsundere i Olavstradisjonen

Olsok 1981

I glede over Olsok-jubileet i fjor, ser vi frem til ny Olsokfeiring idet vi inviterer til samlingsdager og valfart 23.—26. juli.

Det er etterhvert blitt tradisjon at vi møtes i Trondheim torsdag morgen til rosenkransbønn mens vi går pilgrimsgangen rundt Nidarosdomen.

Etter messe i St. Olav kirke og en enkel frokost, står formiddagen åpen til først og fremst å bli bedre kjent med Domkirken. Om ettermiddagen drar vi til Skogn folkehøyskole ved Levanger, der vi stopper noen dager på vei til Stiklestad. Disse dagene har en fast ramme med morgenbønn (laudes), messe midt på dagen og aftenbønn (vesper).

Gjennom bønn og lovsang, møte med hverandre, meditasjon, foredrag, samtale og kirkebesøk, ønsker vi å gå inn i pilgrimstradisjonen og forberede oss til Olsokfeiringen, i håp om at det blir dager til berikelse for vår videre vandring i året som følger. Derfor er programmet for samlingsdagene heller ikke så tett, det skal gi rom for stillhet og for sosialt samvær.

Det vi har valgt å samle oss om i Olavstradisjonen i år, er det som rommes i temaet «Helse og frelse». Med utgangspunkt i en meditasjon over bilder og tekster som taler om den kristne glede, konsentrerer vi oss først

om helbredelsesaspektet i Olavstradisjonen, helbredelsesundrene som er knyttet til Hellig Olav og betydningen av dette i Olavstradisjonen.

Lørdag ettermiddag går vi videre til vår egen tid, og vil da gjennom panelsamtale ta opp forskjellige sider av det som berører helse og frelse, helbredelse, sykdom og lidelse.

Lørdag formiddag tar vi en utflukt til Alstadhaug kirke, som har middelalderske kalkmalerier, og til ruinene av Munkeby kloster, der vi feirer messe, så sant været tillater det.

Søndag reiser vi videre til Stiklestad, der vi går i prosesjon det siste stykket opp til kapellet, der vi feirer festmesse. På Stiklestad blir det anledning til å se «Spelet om Heilag Olav», et tradisjonsrikt arrangement som varmt anbefales. Valfarten avsluttes med takkegudstjeneste i St. Torfinns kirke, Levanger.

Prisen for samlingsdagene blir kr. 125,— per døgn, halv pris for barn under 14 år. I tillegg kommer en mindre kursavgift.

PÅMELDINGSFRIST ER 5. JULI.

Ytterligere opplysninger kan fåes ved henvendelse til Lisou Eysler, Asbjørn Øveråsvei. 14c, 7000 Trondheim, eller Hanne Berentzen, Skansegt. 15, 7000 Trondheim, tlf. (075) 27 933.

Hanne Berentzen

PÅMELDING TIL VALFART OG SAMLINGS-DAGER I TRONDHEIM

Navn

Adresse

Kommer til Trondheim dag, kl. /kommer til Skogn dag, kl.

Reisemåte: bil/tog (kan ta ekstrapassasjerer i bil Trondheim-Skogn).

Ønsker enkeltrom/dobbelrom. — Kan gå i trapper? — ja/nei

Alder på evt. barn

Påmelding sendes til Lisou Eysler, Asbjørn Øveråsveien 14c, 7000 Trondheimheim, innen 5. juli.

BEGRAVELSESBYRÅET

TS Jacobsen ^{9/13}

Ullevålsvn. 1

TELEFON * 20 79 05

Alltid telefonvakt

Vi kommer i konferanse
Ordner alt

Egen parkeringsplass

MESSE I MISJONSKIRKEN

Hittil har katolikkene i Kiruna feiret messen i et rom i samfunnshuset. Det ble fra tid til annen nok så bråket når det foregikk andre aktiviteter i rommene ved siden av.

Så de tok nok takknemlig imot tilbud om å leie Misjonsforbundets kirke til sine gudstjenester. En gang om måneden samles derfor 25 til 30 katolikker, hvorav halvdelen barn i alderen 5 til 17 år til messe i den lille vakre misjonskirke.

Siste søndag i mai ble det fellesgudstjeneste: Misjonsforbundet avsto fra selv å ha gudstjeneste, og man deltok i stedet i den katolske messen.

Katolsk Kydktidning

SVART PREST GENERALSEKRETÆR I SØR-AFRIKAS KATOLSKE BISPEKONFERANSE

For første gang er en svart prest blitt generalsekretær i den sør-afrikanske katolske bispekonferanse. Utnevnelsen av pater Smangaliso Mkhathshwa betraktes samtidig som en demonstrasjon av de katolske biskopers avvisning av apartheid-systemet. Mkhathshwa ble i 1977 bannlyst for fire år av regjeringen for sitt engasjement for de svartes rettigheter.

Tiltaket innebærer at han må holde seg i Mabopane, en svart forstad til Pretoria, alle netter og helger, og under ingen omstendighet får forlate Pretoria-distriktet.

GUDSTJENESTER I HELGENE		Dialog messe	Høy- messe
OSLO: St. Olavs domkirke Akersveien 1 tlf. 20 72 26 - 20 72 44	lord.: sønd.: (eng)	14.00 9.30 19.00	— 11.00 —
St. Hallvard kirke, Frans'kanerne, Enerhauggt. 4, tlf. 67 23 83		8.35	11.00
St. Dominikus kirke, Dominikanerne, Neuberggaten 15, tlf. 55 07 71		9.00 18.30	— —
Vår Frue Villat kapell, Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 55 81 21		9.00	—
Grefsen kapell, Glads vei 23, tlf. 21 23 55		9.00	11.00
Lunden kloster, Øvste Lunden, tlf. 212587			10.00
ARENDAL: St. Franciskus kirke, Tyholmen, tlf. 22 209	lord.: sønd.:	18.30 8.00	— 11.00
BERGEN: St. Pauls kirke, Christiesgt. 16, tlf. 21 54 10	lord.: sønd.:	19.00 —	— 11.00
Vår Frue Kirke, Helleveien	sønd.:	9.30	—
Florida kapell, Nygaardsgt. 124		19.00	—
DRAMMEN: St. Laurentius kirke, Cappelensgt. 1, tlf. 83 20 19	lord.: sønd.:	13.00 8.30	— 10.30
FREDRIKSTAD: St. Birgitta kirke, Kongensgt. 9, tlf. 11 438		9.00	11.00
HALDEN: St. Petrus kirke, Krossan V's pl. 1, tlf. 81 168		9.00	10.45
HAMAR: St. Torfinns kirke, Torvg. 113, tlf. 23 751	lord.: sønd.:	18.00 —	— 11.00
HAUGESUND: St. Josefs kirke, Heraldsgt. 21, tlf. 23 195			11.00
HØNEFOSS: St. Theresas kirke, Vesterngt. 5, tlf. 22 381		9.00	11.00
KRISTIANSAND S.: St. Ansgar kirke, Kirkegt. 3, tlf. 24 225	lord.: sønd.:	18.00 —	— 11.00
LILLEHAMMER: Mariakirken, Wedemannsgate 3 A, tlf. 52 550	lord.: sønd.:	18.00 —	— 10.00
LILLESTRØM: St. Magnus kirke, Romer'ksgt. 1, tlf. 71 28 85	sønd.:	9.00	10.30
MOSS: St. Mikael's kapell, Ryggeveien 24, tlf. 51 038		—	17.00
PORSGRUNN: Vår Frue kirke, Sverresgt. 26, tlf. 50 793	lord.:	18.00	11.00
STABEKK: Maria kirke, Nyveien 17, tlf. 53 77 35		19.00	10.45
Eikeli kirke, Veståsen 20, tlf. 24 25 69		9.15	10.30
STAVANGER: St. Svitbuns kirke, Dronningens gt. 8, tlf. 25 534	lord.:	17.00	—
Søndag kl. 18.00 dialogmesse på fransk.	sønd.:	8.30 9.30	11.00
TØNSBERG: St. Olavs kirke, Sandef'ordsgt. 1, tlf. 11 949			11.00
VOSS: St. Olavs kapell Finne, tlf. 12 510		Efter avtale	
TRONDHEIM: St. Olavs kirke Prinsensgt. 2a2 B'skopen og prestegården, tlf. 21 214		9.00	11.00
St. Elisabeth hospital, Ila, tlf. 21 670		6.15	—
KRISTIANSUND N.: St. Eysteins kirke, Flintegt. 5, tlf. 72 779			11.00
LEVANGER: St. Torfinns kirke og St. Eysteins sykehjem, Jernbanegt. 29			11.00
MOLDE: St. Sanniva kirke, Parkveien 23, tlf. 51 467			11.00
ÅLESUND: Vår Frue kirke, Nørvesund, tlf. 37 558	lord.: sønd.:	17.00 8.30	— 11.00
TROMSØ: Vår Frue kirke, Stor- gt. 94. Sogneprestens tlf. 84 277	lord.: sønd.:	18.00 —	— 11.00
St. Elisabethstretene, Balsfordgt. 35, tlf. 81 487	sønd.:	8.00	—
BODØ: St. Eysteins kirke, Hernesveien 22, tlf. 21 783		8.15	10.30
HAMMERFEST: St. Mikael kirke, Salsgt. 52, tlf. 11 447		19.00	11.00
HARSTAD: St. Sanniva kirke, Skolegt. 4, tlf. 61 501	lord.: sønd.:	15.00 —	— 10.30
NARVIK: Kristi Kongekirken, Håreksgt. 82			18.30
SELFORS: Vår Frelsers kirke, Skipper Nilsensgt. 21, tlf. 52 072		Efter avtale	

St. Peters Kirke, Halden. Søndagsgudstjenestene i tiden fra 1. april til 1. oktober blir: Dialogmesse kl. 8.-, Høymesse kl. 10.-.

NYVURDERING AV PLIKTSØLIBATET

Amsterdam (EM) «Jeg tror kirken blir nødt til å ta sølibatforpliktelsen opp til nyvurdering på grunn av prestemangelen. Den er i seg selv grunn nok til å gjøre det», erklærte kardinal George Basil Hume, erkebiskopen av Westminster, i et intervju med det hollandske tidsskrift Elseviers Magazine.

«Vi har nådd et avsnitt i verdenshistorien hvor mange gamle normer skal gjenomtenkes på ny», sa kardinalen. «Kirken har f. eks. alltid forkynt retten til selvforsvar også når den medfører drap, men utviklingen i dag tvinger oss til å revidere denne retten».

IKKE MINDREVERDIG

«Sølibatet er verdifullt og viktig også for prester som ikke tilhører et ordenssamfunn (sekularprester), men alle vet liksom jeg at sølibatforpliktelsen beror på kirkelig lovgivning. Ser man på andre kirkesamfunn som har gifte prester, kan man i hvert fall ikke hevde at disses presteliv og -tjeneste skulle være «åndelig mindreverdige».

«Derfor burde den romersk-katolske kirke ta sine presters tvungne sølibat opp til revisjon, og den burde gjøre det snart. Sølibatet hører jo ikke til presteembedets vesen, det hører til munkelivets vesen. Så enkelt ligger den saken. Derfor kan debatten om den heller ikke være avsluttet», mente kardinal Hume.

George Basil Hume er en av de mest innflytelsesrike personligheter innenfor den europeiske katolisisme. Hans uttalelser om sølibatet kom bare få dager etter at en annen av kirkens store menn, den eldre kardinal Pellegrino av Bologna sa at misjonsdyktighet og muligheten for å feire Eukaristien allevegne må prioriteres høyere enn sølibatet, som gjør at kirken ikke lenger makter disse to oppgaver på grunn av manglende tilgang til prestetjenesten.

KRISE I NEDERLANDS KATOLSKE KIRKE

I løpet av siste år er forholdene i Nederlands katolske kirke blitt raskt forverret, og befolkningen blir stadig mer likegyldig til den kirkelige utvikling. Det skrev Nederlands primas, erkebiskop Jan Willebrands av Utrecht i et skriv til sine prester nylig.

Det håp om en større samstemmighet i bispekollegiet som ble tent ved den nederlandske bispesynode i Roma i januar 1980, er på ingen måte blitt oppfylt, skriver kardinal Willebrands. Den sterke spenning i bispekollegiet er et symptom på uenigheten blant landets katolikker.

En første reaksjon på kardinal Willebrands brev kom fra biskop Simonis av Rotterdam, som heller til bispekollegiets konservative fløy. Han bekreftet at Nederlands katolikker var vokst langt fra hverandre i synet på mangt og meget, samtidig som anti-kirkelige og ateistiske tendenser vokser seg sterkere i samfunnet.

ANTALL FRANSISKANERMUNKER STIGENDE

Fransiskanerordenens ledelse kan opplyse om at ordenen igjen er i vekst. Antall fransiskanere vokser sterkest i Polen og i Brasil.

TSJEKKOSLOVAKISK BISKOP FORHØRT

Først nå er det blitt kjent i vesten at den slovakiske biskop Jan Korec av Nitra, som ble hemmelig viet på femtitallet, er blitt forhørt av tsjekkosllovakisk hemmelig politi. Han mistenkes som en mulig kilde for den bemerkelsesverdige fyldige strøm av informasjoner om den intense slovakiske kirkeforfølgelse.

Biskop Korec ble dømt til tolv års fengsel i 1960, men ble rehabilitert i 1968. Etter russernes innmarsj ble han tvunget til helsefarlig arbeid i en kjemisk fabrikk i Nitra. Man frykter nå at det hemmelige politi anser Korec som en leder for den tsjekkosllovakiske undergrunnskirke, og derfor akter å arrestere ham.

K. O.

FORHOLD KIRKE — STAT I MOCAMBIQUE FORBEDRET

I løpet av de siste måneder har forholdet mellom den katolske kirke og den marxistiske regjering i Mocambique forbedret seg betydelig, mener erkebiskopen av hovedstaden Maputo, Alexandre José Maria dos Santos. Til tross for forskjellige ideologiske syn ønsker begge parter et uavhengig og sterkt fedreland, mener erkebiskopen.

Forholdet mellom kirke og stat i Mocambique var meget spent i tiden etter Frelimos maktovertagelse. Det nye regime stengte alle kirkelige innretninger,

strøk alle tilskudd og overtok alle katolske skoler og sykehus. Ifølge erkebiskop dos Santos kan kirken nå utføre sitt sjelesørgeriske arbeid i det vesentlige uten innblanding. Staten trengte også kirkens hjelp til å løse landets store problemer.

Spenningen mellom stat og kirke i Mocambique blir på regjeringshold tilbakeført til kirkens støtte til de portugisiske koloniherrer. Hele sannheten kan dette neppe være, ettersom misjonærer som forlot Mocambique i protest mot portugisernes politikk der ble nektet innreise under det nye regime.

AFRIKA HAR 56,6 MILLIONER KATOLIKKER

I Afrika er nå 12,4 prosent av befolkningen, dvs. 56.668.000, katolsk. I 1951 var andelen bare 7,5 prosent. I løpet av et år er antall katolikker vokst med hele 1,8 millioner. I tolv afrikanske stater, for det meste i nord, er under en prosent katolsk. Kapp Verde, Reunion og Seychellene har derimot over 90 prosent katolikker. Flest katolikker har Zaire; ca. 12,4 millioner.

KATOLIKKER BØR BOIKOTTE SØR- AFRIKAS REBUBLIKKFEST

Presidenten for den sør-afrikanske katolske bispekonferanse, erkebiskop Denis Hurley av Durban, har oppfordret landets katolikker til å boikotte festlighetene den 1. juni til minne om republikkens opprettelse. En deltagelse ville bety at kirken støttet den politiske og juridiske utvikling i landet, og det er rett og slett ikke tilfelle, sa Hurley.

I sitt hyrdebrev henledet erkebiskopen oppmerksomheten mot den svarte befolknings trengte situasjon, og oppfordret til bønn for rettferdighet den 1. juni.

ØNSKER DE Å BRUKE FERIEEN TIL Å LESE DET DE IKKE
HAR TID ELLER RO TIL Å LESE ELLERS I ÅRET?
ELLER Å LYTTE TIL GOD MUSIKK?

KOM INNOM OG SE VÅRT SPESIELLE UTVALG I
BØKER - PLATER OG KASSETTER.

Hvis De ikke har tid til å komme inn så
SKRIV TIL OSS. VI SENDER.

**NB! Forretningen er stengt i tiden: 13.7. - 3.8.
Åpningstid 6.7. - 10.7. og 3.8. - 14.8: kl. 10 — 16.**

ST. OLAV BOKHANDEL A/S

Akersveien 5, Oslo 1. Tlf. 20 72 48.
Åpent kl. 9—16, lørdager 10—14.
Torsdag 9—18.

HER FUNGERER ØKUMENIKKEN

*rapporterer Erik Sparre fra
Simrishamn, og fortsetter:*

*Før i tiden var slottet Kronovall med sitt kapell det sam-
lende punkt for katolske gudstjenester når noen av prestene
i Malmö kunne ta seg ut til Østerlen. I femtiårene ble det
mulig for katolikkene å samles
til gudstjeneste en gang om måneden
i et lokale som pinseveken
stillet til rådighet.*

For fire år siden kom et gledelig budskap: St. Nicolai Kirke ble ved generøs tillatelse fra den protestantiske sognepresten stillet til rådighet for katolsk gudstjeneste en gang i måneden. Det er nå oblatfedrene som besøker oss på søndagene. De som kommer til messe er for tiden bare ti personer hvor gjennomsnittsalderen er forholdsvis høy. I denne vakre kirke opplever vi en times høytidelig andakt.

Katolsk Kyrkotidning

LEGMANNEN I KIRKEN

Nordiske legmannsledere har holdt møte i Kungälv i Sverige før påske. Legmannens rolle i Kirkens liv var emnet. Foredragsholder var blant andre biskop Brandenburg, som dessuten har gitt et intervju til «St. Olav». Såvel møtereferat som intervju setter tankevirkosomheten i sving.

Er det bare legfolkets rolle i Kirkens liv som holder på å forandres og til en viss grad allerede er blitt forandret? Er ikke forandringene minst like store og like nødvendige for geistlighetens vedkommende?

Folk som lever i et demokratisk samfunn med god folkeopplysning som i de nordiske land, er forlenget blitt vant til å delta aktivt i samfunnsdebatt og samfunnsliv. Vi er vant til å sitte i styret, ha lederfunksjoner, ta ansvar. Det faller svært så naturlig å gjøre det samme i kirkelig sammenheng. Faller det like naturlig for geistligheten å slippe oss til?

Når det gjelder de forskjellige roller i Kirkens liv, er det imidlertid et forhold vi må ha for øye. Kirken er ikke og kan aldri bli et demokrati i samme forstand som en stat, sier biskop Brandenburg i intervjuet. Det finnes et sakramentalt embete som kan føres tilbake til Vår Herre selv, og som hører til Kirkens vesen. Det er visse funksjoner som er avhengig av sakramental vigsel. Det er visse områder hvor en demokratisk beslutningsprosess ikke kan komme på tale. Biskopene alene må ta avgjørelsene og bære ansvaret.

Det er neppe dette forhold i seg

selv som kan skape vanskeligheter eller legge hindringer i veien for et rikere liv i Kirken. Tvertimot. Men det innebærer at enhver nyordning innen den kirkelige organisasjon må godkjennes av biskopen, om ikke hvert initiativ nødvendigvis må komme fra ham. Det er forståelig at en biskop kan være tilbøyelig til å holde på stramme strukturer som han vet han er istand til å kontrollere. Større fleksibilitet føles utvilsomt som en risiko, selv om det nok kunne bety fornyelse og rikdom.

Kravene som stilles både til biskopene og til deres medhjelpere, prestene, er på mange måter store. I likhet med andre mennesker lever de i en mer komplisert verden enn tidligere. Allerede derved blir deres oppgaver mer krevende. Men dertil ventes det at de skal arbeide på en ny måte. De skal samarbeide med legfolk. Og det ventes at de skal være seg selv og ikke gjemme seg bak en rolle. Ikke alle kan klare det på kommando.

Legfolket må derfor stille det krav til seg selv at de skal forsøke å forstå og støtte sine biskoper og prester, ikke bare stille krav til dem. Referatet fra Kungälv-møtet inneholder en hel del om den utdanning som legfolk kan trenge for en kirkelig innsats, men så å si ingenting om det som er den viktigste forutsetning: At de er voksne nok, modne nok til å fatte hva som er hensikten med innsatsen. Det dreier seg om å tjene sine medmennesker, gjøre det på en slik måte at hver enkelt kan komme i et stadig nærmere forhold til Jesus Kristus. Det er dette som er Kirkens misjon: Å muliggjøre at foreningen mellom Kristus og det enkelte menneske kommer istand og stadig fornyes (Menneskenes Frelser, kap. 13).

En slik modenhet innebærer at man har begynt å se noe av sannheten om seg selv, og derigjennom også om sine medmennesker. Enhver av oss er et svakt og utilstrekkelig menneske som trenger andres tilgivelse og overbærenhet, andres støtte og oppmuntring. Det gjelder også biskoper og prester. Det åndelig modne menneske er modig nok til å innrømme dette behov, og generøs nok til å forsøke å bære over med andres svakheter og møte dem med oppmuntring. Det er dette som kalles *ydmykhet*.

Når det gjelder utdanning, kan man visst se den som et større problem enn den er. Mange norske katolikker har en svært god almenutdanning og yrkesutdanning. Det er noe man kan dra nytte av i større utstrekning enn det hittil har vært gjort. Holdning og innstilling er utslagsgivende, den gode vilje til å imøtekomme medmenneskers behov og til å samarbeide med andre.

Når man drøfter legmannens deltagelse i det organiserte kirkelige arbeid slik det ble gjort på dette møte, kunne det også være rimelig å tenke på den uorganiserte innsats i Kirkens tjeneste. Mens det hittil er et fåtall som har sluppet til i organisert kirkelig arbeid i særlig grad, er det tuseener som har virket i det stille. De har spredd kunnskap om Kirken i familien; blant venner, blant arbeidskamerater. Eller de har delt sin egen åndelige erfaring både med trosfeller og med annerledes troende som har lengtet etter et dypere Gudsforhold eller hatt trosvanskeligheter. Kanskje har de simpelthen bare levd sin tro ute blant menneskene. Her er det ressurser å ta av for organisert kirkelig virksomhet.

Marit Flagestad

ST. OLAV

Katolsk tidsskrift for religion og kultur

Medarbeidere:

Svend Aage Rasmussen, ansv.

Claes Tande
Aage Hauken, O.P.
Ester Mikalsen
Marit Flagestad

Redaksjonens adresse:

Akersveien 5, Oslo 1.
Redaktøren treffes best torsdager kl. 9—10, tlf. 20 27 35 (privat 032/53 373).

Ekspedisjon:

Akersveien 5, Oslo 1.
Kontortid 9—16,
lørdag 9—14. Tlf. 20 72 48.

Abonnement (direkte eller gjennom postkontorene).
Kr. 95,— pr. år.
For halvår kr. 50,—.
Utlandet utenfor Skandinavia kr. 110,— pr. år.
Annonser 10 dager før utgivelsesdagen.
24 numre årlig.
Postgiro 20 46 480